

Предмет: Српски језик и књижевност

Разред: осми

Циљ предмета у датом разреду:

Циљ учења *српског језика и књижевности* је да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање, подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области; да овлада основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упозна, доживи и оспособи се да тумачи одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

Задачи наставе *српског језика и књижевности*:

- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;
- основно описмењавање најмлађих ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;
- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;
- упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;
- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);
- развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;
- развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза;
- увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког);
- оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова;
- упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу;
- поступно, систематично и доследно оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста;
- развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служе као извором сазнања; навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељењске, школске, месне)
- поступно овладавање начином вођења дневника о прочитаним књигама;

- поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм);
- усвајање основних теоријских и функционалних појмова из позоришне и филмске уметности
- упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења;
- развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује;
- навикавање на редовно праћење и критичко процењивање емисија за децу на радију и телевизији;
- подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво;
- подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитаторска, драмска, новинарска секција и др.);
- васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности;
- развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.

Потребан прибор и опрема за ученике: две свеске у линије, једна за школски рад, друга за домаће задатке и анализу лектуре, вежбанка за писмене задатке, графитна оловка и гумица, плава хемијска оловка за дефиниције из књижевности и црвена за дефиниције из граматике, блокчић у који ће са једне стране ученици писати нове речи које науче на часу, током анализе књижевних дела, а са друге стране је правописни подсетник - ту исправно бележе све речи које погрешно напишу током израде домаћих и писмених задатака. Списак домаће лектуре је наведен у рубрици: САДРЖАЈИ. Школска библиотека поседује довољан број наслова лектуре. Ово се односи на матичну школу, а што се тиче Враћевшнице, уколико неких наслова нема, ученици их могу узети у издвојеном одељењу градске библиотеке или их пронаћи у електронском облику на следећем линку:

<https://sites.google.com/el-skolasvetisavabp.edu.rs/lektira/8razred?authuser=0>

Препоручена литература за ученике који желе да знају више:

Знам за више - Српски језик 8, Зора Филиповић, Мирјана Дудварски, Klett

Знам за матуру: Српски језик и књижевност, Klett

Речник језичких недоумица, Иван Клајн

Речник књижевних термина, Љубо Мићуновић

Занимљива граматика, Милан Шипка

Зашто се каже? Милан Шипка

Правопис српскога језика, Митар Пешикан, Јован Јерковић, Мато Пижурца, Матица српска, 2021.

ОБЛАСТ / ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ	НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ СТАНДАРДА И ИСХОДА
<p>К Њ И Ж Е В Н О С Т (52 часа)</p>	<p>– ученик чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања; – тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове; – критички промишља о стварности на основу прочитаних дела; – истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда; – издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко-стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; – уочи слојевитост књижевног дела и међужанровско прожимање; – повеже књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом;</p>	<p>ЛИРИКА 1. Ђура Јакшић „Отаџбина” 2. Јован Јовановић Змај „Светли гробови” 3. Јован Јовановић Змај „Ђулићи” (избор) 4. Десанка Максимовић „Пролетња песма” / „Опомена” 5. Момчило Настасијевић „Труба” 6. Иван В. Лалић „Ветар” 7. Марина Цветајева „Месечев сјај”</p> <p>ЕПСКО-ЛИРСКЕ ВРСТЕ 1. Бранко Радичевић: Ђачки растанак (одломак „Ој Карловци, место моје драго...”) 2. Народна епско-лирска песма: Женидба Милића Барјактара</p> <p>ЕПИКА 1. Вук Стефановић Караџић: О народним певачима 2. Вук Стефановић Караџић: Житије Ајдук Вељка Петровића (одломак) 3. Доситеј Обрадовић: Живот и прикљученија (одломак) 4. Прота Матеја Ненадовић: Мемоари (одломак) 5. Петар Петровић Његош „Горски вијенац“ (одломак „Бадње вече”) 6. Симо Матавуљ „Пилипенда” 7. Лаза Лазаревић „Све ће то</p>	<p>Дијалoшка, монолошка, демонстративна, текстуална, иновативне методе (мапа ума, играње улога, квиз, метода слагалица)</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: свака учионица је опремљена лаптопом и пројектором тако да користимо и електронске уџбенике.</p> <p>- Изражајним читањем ученици утичу на говорну културу - Читањем самостално доносе закључке о стваралаштву појединих писаца - Уочавањем стилских средстава ученици вреднују литерарни поступак - На примеру песме стичу и примењују знања о строфи, стиху и рими - Читањем различитих приповедних врста ученици развијају позитиван став о прозном стваралаштву - Познавањем стваралачког опуса неког писца ученици самостално закључују о вредностима тих дела - Читајући, уче да препознају оно што ће их лично највише</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика бележењем у свеску евиденције наставника.</p> <p>Рад на тексту-групни рад</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Писана провера- вежба</p> <p>Активност на часу</p> <p>Усмени одговор</p> <p>Самостално урађени задаци на часу</p> <p>Истраживачки задатак</p> <p>Пројектни задатак</p> <p>Однос према раду</p> <p>Изражајно читање, препричавање, тумачење дела, провере разумевања</p>

	<p>– одреди временски оквир у којем је писац стварао; – разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; – препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину, поштујући особености сопственог народа и других народа; – учествује у избору књижевних дела и начина њихове обраде и представљања;</p>	<p>народ позлатити” 8. Милош Црњански: Сеобе (одломак) / Роман о Лондону („Пролеће је стигло у Лондон”) 9. Бранимир Ћосић: Покошено поље (одломак из прве књиге „Читава једна младост”) 10. Дино Буцати „Колумбар” 11. Херман Хесе „Магија књиге” / Нил Гејмен „Зашто наша будућност зависи од библиотека, читања и сањарења” / Милорад Павић „Роман као држава“ (избор одломака из огледа: „Кратка историја читања”, „Последњих сто читалаца”, „Нова генерација електронске књиге”, „Скакутаво читање или повратак фусноте”, „Романи без речи”) ДРАМА 1. Данило Киш: Ноћ и магла 2. Петар Кочић: Јазавац пред судом (одломак) 3. Жан Батист Поклен Молијер: Грађанин племић (одломак) НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ 1. Веселин Чајкановић „О ускршњим обичајима” 2. Милутин Миланковић: Кроз васиону и векове (одломак) 3. Хилда Дајч: Писма – одломак, (обавезна напомена о власнику права: ©Јеврејски историјски музеј) 4. Споменка Крајчевић: Кругом двојке (избор одломака:</p>	<p>заинтересовати и подстаћи да се тиме додатно баве -На основу анализе дела стичу знања о приповедним поступцима, перспективи приповедача - Упоредују народно и уметничко прозно стваралаштво и уочавају сличности и разлике</p>	<p>књижевнотеоријских појмова, писмене и говорне вежбе, полугодишњи тест, годишњи тест.</p>
--	--	---	---	---

<p>1/2 Домаћа лектира</p>		<p>„Унутрашња пруга”: „Станица пристаниште” – „Почетак и крај”, „Одлазак”; „Станица Калемегдан” – „Гозбе”, „Теорија”; „Станица Браће Барух” – „Извесност”, „Тајна”; „Станица Вуков споменик” – „Простор”, „Булеварска бајка”) 5. Герман Титов „25 сати у свемиру”</p> <p>Са наведеног списка, обавезан је избор два дела за обраду.</p> <p>ДОМАЋА ЛЕКТИРА</p> <p>1. Народне епске песме новијих времена (тематски круг о ослобођењу Србије: „Почетак буне против хахија”; „Бој на Мишару”, „Бој на Чокешини” ...)</p> <p>2. Љубавне народне лирске песме („Српска дјевојка”, „Љубавни растанак” ...); обичајне народне лирске песме (избор)</p> <p>3. Избор из савремене српске поезије (нпр. Васко Попа „Очију твојих да није”, Бранко Миљковић „Критика метафоре”, Војислав Карановић „О читању поезије”, Момчило Мошо Одаловић „Ршуме, јеси ли знао Црњанског”, Ана Ристовић „Гледајући у дрвеће” ...)</p> <p>4. Иво Андрић: Деца („Деца”, „Књига” и „Панорама”)</p> <p>5. Бранислав Нушић „Сумњиво лице”</p> <p>6. Клод Кампањ „Збогом мојих</p>		
---------------------------	--	--	--	--

		<p>петнаест година“ 7. Давид Албахари, Мамац</p> <p>ДОПУНСКИ ИЗБОР ЛЕКТИРЕ (бирати 3–6 дела)</p> <p>1. Милош Црњански „Ја, ти и сви савремени парови“ 2. Оскар Давичо „Србија“ / „Детињство“ (избор) 3. Бранко Ћопић: Мала моја из Босанске Крупе 4. Станислав Винавер: Ратни другови („Аритон“) 5. Народна приповетка: Усуд 6. Вук Стефановић Караџић: Српски рјечник (избор, нпр. „Отмица“...); 7. Растко Петровић: Африка (одломци) 8. Радослав Братић: Мајсторова рука (одломак) 9. Милорад Павић: Хазарски речник, одреднице о Тирилу и Методију (одломци) 10. Душан Ковачевић: Ко то тамо пева 11. Гроздана Олујић: Гласам за љубав 12. Џером Дејвид Селинцер: Ловац у житу 13. Ричард Бах: Галеб Џонатан Ливингстон 14. Кајо Ритер: Дечко који није био из Ливерпула 15. Џон Бојн: Дечак у пругастој пицама 16. Сју Таунсенд: Тајни дневник Адријана Мола.</p> <p>КЊИЖЕВНИ ТЕРМИНИ И ПОЈМОВИ</p> <p>Стилска средства: анафора и</p>		
--	--	--	--	--

		<p>эпифора, апострофа.</p> <p>Лирске врсте: народне љубавне песме, обичајне песме (сватовске, тужбалице и здравице); љубавна песма (ауторска).</p> <p>Епско-лирске врсте: поема, балада. Драмски спев. Мемоари. Биографија.</p>		
<p>2. Језик (50 часова)</p> <p>2/1 Граматика</p>	<p>– објасни настанак и развој српског књижевног језика;</p> <p>– разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа;</p> <p>– сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи;</p> <p>– именује дијалекте српског језика;</p> <p>– разуме постојеће језичке прилике у Србији;</p> <p>– издвоји делове творенице и препозна основне моделе њиховог грађења;</p> <p>- разликује просте речи од твореница</p> <p>- одређује корен, творбену основу; префикс и суфикс</p> <p>– користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом;</p> <p>– уочи разлику између речи и лексеми;</p>	<p>Језик Словена у прапостојбини; сеобе Словена и стварање словенских језика. Мисија Ћирила и Методија. Почетак писмености код Срба. Старословенски језик и писма (глагољица и ћирилица). Развој српског књижевног језика: српкословенски, рускословенски, славеносрпски језик. Вук Караџић – реформа језика, писма и правописа. Књижевни језик код Срба од Вука до данас (основни подаци).</p> <p>Основне језичке групе у Европи и место српског језика у породици словенских језика. Дијалекти српског језика: екавски (призренско-тимочки, косовско- ресавски, шумадијско-војвођански) и ијекавски (зетско-рашки и источнохерцеговачки). Народни језик (језик као скуп дијалеката) и књижевни (нормирани) језик. Службена употреба језика и писма према Уставу. Језици националних мањина (основни подаци). Језик – основне особине говорног и писаног језика. Грађење речи:</p> <p>– основни модели:</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, панео, електронског уџбеника.</p> <p>Увођење ученика у главне појмове граматике српског језика, прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима.</p> <p>Дијалoшка, монолошка, демонстративна, текстуална, иновативне методе (мапа ума, играње улога, квиз, метода слагалица).</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика бележењем у свеску евиденције наставника.</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.</p> <p>Домаћи задатак-Радна свеска</p> <p>Писана провера- вежба</p> <p>Истраживачки задатак</p> <p>Пројектни задатак</p> <p>Усмене провере знања, домаћи задаци, кратке писмене провере, контролне вежбе, полугодишњи тест, годишњи тест.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - именује извршену гласовну промену у речима; - одређује врсте и подврсте речи; - препознаје реченичне чланове; - именује независне и зависне реченице 	<p>извођење, слагање, префиксација;</p> <ul style="list-style-type: none"> – просте речи и творенице (изведенице, сложенице, префиксалне творенице); – састав твореница: корен, творбена основа, префикс, суфикс. <p>Систематизација претходно обрађених садржаја из фонетике, морфологије и синтаксе.</p> <p>Фонетика: подела гласова и гласовне промене.</p> <p>Морфологија: врсте и подврсте речи и њихове категорије.</p> <p>Синтакса: реченични чланови (састав и функција); независне и зависне реченице; слагање реченичних чланова.</p>		
2/2 Правопис	<ul style="list-style-type: none"> –доследно примени правописну норму; -правилно употребљава црту и цртицу у писању 	<p>Писање имена из страних језика са акцентом на њихову промену. Спојено и одвојено писање речи (сложенице, полусложенице, синтагме).</p> <p>Генитивни знак.</p> <p>Црта и цртица; други интерпункцијски и правописни знаци.</p>	<p>Дијалoшка, монолошка, демонстративна, текстуална, иновативне методе (мапа ума, играње улога , квиз, метода слагалица)</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: текстова, табела.</p> <p>Самоевалуација и евалуација: кроз практичне примере ученици показују могућност да самостално користе правописне знаке.</p>	<p>Писмене вежбе, домаћи задаци, писмени задаци, полугодишњи тест, годишњи тест.</p>
2/3 Ортоепија	<ul style="list-style-type: none"> -разликује краткоузлазни од краткосилазног 	<p>Краткоузлазни и краткосилазни акценат;</p>	<p>Дијалoшка, монолошка, демонстративна,</p>	<p>Ортоепске вежбе</p>

	<p>акцента; -правилно акцентује речи;</p>	<p>правила о распореду акцената и неакцентованих дужина (основни појмови).</p>	<p>игровна метода. Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: текстова, табела, аудио-записа.</p> <p>- Јавним излагањем ученици развијају реторичке способности - Изражајним казивањем стихова и правилним акцентовањем речи потврђују лепоту народног и уметничког стваралаштва.</p>	
<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА Писмено и усмено изражавање (34 часа)</p>	<p>-говори на задату тему поштујући књижевнојезичку норму - разликује све врсте функционалних стилова - пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова - разликује једнозначне од вишезначних речи;</p> <p>- препозна метафору и метонимију као лексичке механизме и разуме значење вишезначних речи; карактеристичних за свакодневну комуникацију; – разуме значење застарелих речи и неологизама; – користи речник, енциклопедију и лексикон; – уочи манипулацију у пропагандним текстовима</p>	<p>Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе. Текстови писани различитим функционалним стиловима: публицистички стил (репортажа, интервју); административни стил (молба, жалба, уплатница, обрасци, радна биографија) бирократски језик; научни стил (примери из текстова у уџбеницима других наставних предмета. Лексикологија: једнозначност и вишезначност речи; лексичка метафора и лексичка метонимија као механизми остваривања вишезначности; синонимија, антонимија и хомонимија; застареле</p>	<p>вербална средства (усмене информације) уџбеник, речник, звучна читанка аудио-визуелна (пројектор, рачунар) припремљени примери наставника Комбиновањем различитих врста дидактичког материјала ученици развијају своју писменост.</p> <p>-Ученици подстичу своју стваралачку моћ и развијају креативност - Одговарањем на различите теме ученици негују врлине и позитивне вредносне системе -Многобројним примерима ученици евалуирају своје знање -Ученици практично примењују усвојена теоријска знања о</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика бележењем у свеску евиденције наставника.</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.</p> <p>Домаћи задатак-Радна свеска</p> <p>Писана провера- вежба</p> <p>Препричавање, причање, описивање - уочавање разлике између говорног и писаног језика, писање писма (приватно, имејл)</p>

	<p>- препознаје синонине, антонине и хомонине;</p> <p>- препознаје расправу као облик изражавања;</p> <p>- пише есеј на задату тему;</p> <p>- уме да састави приказ прочитане књиге, одгледаног филма или представе;</p> <p>- разликује делове текста и књиге – укључујући индекс, појмовник, библиографију и уме да их користи;</p> <p>– повезује информације и идеје изнесене у тексту, уочава јасно исказане односе и изводи закључак заснован на тексту;</p> <p>– чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања;</p> <p>– тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове;</p> <p>– критички промишља о стварности на основу прочитаних дела;</p>	<p>речи; нове речи - неологизми; речник, лексикон, енциклопедија. Пропагандни текстови (рекламе и слично). Расправа и есеј на задату тему.</p> <p>Приказ (књиге, филма, позоришне представе и сл.). Говорне вежбе: интерпретативно-уметничке (изражајно читање, рецитовање); анализа снимљеног разговора; интервју; расправа (дискусија); презентовање чињеница и коментара.</p> <p>Правописне вежбе: диктат, уочавање и објашњавање правописних грешака у тексту; писање имена из страних језика; писање позајмљеница (информатички термини, мејл и сл.); писање сложеница, полусложеница и синтагми; писање црте и цртице; запета у независносложеним реченицама.</p> <p>Језичке вежбе: уочавање и исправљање грешака у неправилно маркираном тексту; попуњавање текста са празнинама; тражење грешака у тексту и исправљање.</p>	<p>речима, реченици и падежима</p> <p>-Самостално примењују правописна правила</p> <p>- Самосталним изражавањем ученици богате речник и побољшавају свакодневну комуникацију.</p>	<p>Лексичке и морфолошке вежбе, синтаксичке вежбе, семантичке вежбе, домаћи задаци, четири школска писмена задатка (по два у сваком полугодишту).</p>
--	---	---	---	---

		<p>Лексичко-семантичке вежбе: допуњавање реченица хомонимима (хомоними и акценти); проналажење одговарајућег синонима; антонимски ланац; одређивање значења метафоре и метонимије у тексту; тумачење застарелих речи и неологизама; дефинисање лексема.</p> <p>Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка - по два у сваком полугодишту; Текстови у функцији унапређивања језичке културе; Анализирање снимљених казивања и читања (звучна читанка).</p> <p>Говорне вежбе на унапред одређену тему. Учтиве форме обраћања. Лексикологија: аугментативи (са пејоративима), деминутиви (са хипокористцима). Богаћење речника: лексичко-семантичке и стилске вежбе.</p>		
--	--	--	--	--

Начини организације наставе и учења (непосредан рад, рад на даљину, ваншколски рад)

У школи не постоји кабинет за српски језик, па ће се настава изводити у заједничким учионицама за све предмете. Учионице су уређене тако да доприносе, између осталог, и настави српског језика (панои о писцима, шематски прикази граматичких и правописних правила). Техничка опремљеност свих учионица је на високом нивоу и настава се зато може обогатити додатним дигиталним садржајима - свака учионица има лаптоп и пројектор.

У случају одсуствовања ученика, увек постоји могућност да се они укључе на час уз помоћ Google Meet -а. Ученик на тај начин и чује и види оно што се ради на часу. Уз помоћ ове апликације, одржавају се и часови у случају ванредних околности и потребе да се настава одржава на даљину.

Користи се и Гугл учионица за поделу додатних садржаја и додатну размену материјала са ученицима. На тај начин настава се организује сасвим асинхроно, тако да ученици не морају да раде у исто време, већ када то њима одговара.

Корелација

Тема	Наставни садржаји у оквиру теме	Хоризонтална корелација (међупредметна/унутарпредметна)	Вертикална корелација (међупредметна/унутарпредметна)
Књижевност	ЛИРИКА 1. Ђура Јакшић „Отаџбина” 2. Јован Јовановић Змај „Светли гробови” 3. Јован Јовановић Змај „Ђулићи” (избор) 4. Десанка Максимовић „Пролетња песма” / „Опомена” 5. Момчило Настасијевић „Труба” 6. Иван В. Лалић „Ветар” 7. Марина Цветајева „Месечев сјај” ЕПСКО-ЛИРСКЕ ВРСТЕ 1. Бранко Радичевић: Ђачки растанак (одломак „Ој Карловци, место моје драго...”) 2. Народна епско-лирска песма: Женидба Милића Барјактара	<ul style="list-style-type: none">- са историјом (друштвено-историјска локализација књижевних текстова и ликова који се у њима појављују)- са географијом (географско-демографске одлике средине за које се везују радње књижевних текстова, легенде)- са музичком културом (мотивски)- са ликовном културом (илустрације књижевних текстова)- са страним језицима (тумачење непознатих речи)	<ul style="list-style-type: none">- са књижевним појмовима обрађеним у претходним разредима (стилске фигуре, појам теме, мотива, карактеризације, строфа, стих, рима...)- са књижевним текстовима обрађеним у претходним разредима- са ауторима са чијим животом и радом су се ученици упознали у претходним разредима- са језичком културом: жаргонизми, архаизми, дијалектизми у књижевном делу

	<p>ЕПИКА</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вук Стефановић Караџић: О народним певачима 2. Вук Стефановић Караџић: Житије Ајдук Вељка Петровића (одломак) 3. Доситеј Обрадовић: Живот и прикљученија (одломак) 4. Прота Матеја Ненадовић: Мемоари (одломак) 5. Петар Петровић Његош: Горски вијенац (одломак „Бадње вече”) 6. Симо Матавуљ „Пилипенда” 7. Лаза Лазаревић „Све ће то народ позлатити” 8. Милош Црњански: Сеобе (одломак) / Роман о Лондону („Пролеће је стигло у Лондон”) 9. Бранимир Ћосић: Покошено поље (одломак из прве књиге „Читава једна младост”) 10. Дино Буцати „Колумбар” 11. Херман Хесе „Магија књиге” / Нил Гејмен: „Зашто наша будућност зависи од библиотека, читања и сањарења” / Милорад Павић: Роман као држава (избор одломака из огледа: „Кратка историја читања”, „Последњих сто читалаца”, „Нова генерација електронске књиге”, „Скакутаво читање или повратак фусноте”, „Романи без речи”) 		
--	---	--	--

	<p>ДРАМА</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Данило Киш: Ноћ и магла 2. Петар Кочић: Јазавац пред судом (одломак) 3. Жан Батист Поклен Молијер: Грађанин племић (одломак) <p>НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Веселин Чајкановић „О ускршњим обичајима” 2. Милутин Миланковић: Кроз васиону и векове (одломак) 3. Хилда Дајч: Писма – одломак, (обавезна напомена о власнику права: ©Јеврејски историјски музеј) 4. Споменка Крајчевић: Кругом двојке (избор одломака: „Унутрашња пруга”: „Станица пристаниште” – „Почетак и крај”, „Одлазак”; „Станица Калемегдан” – „Гозбе”, „Теорија”; „Станица Браће Барух” – „Извесност”, „Тајна”; „Станица Вуков споменик” – „Простор”, „Булеварска бајка”) 5. Герман Титов „25 сати у свемиру” <p>Са наведеног списка, обавезан је избор два дела за обраду.</p> <p>ДОМАЋА ЛЕКТИРА</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Народне епске песме 		
--	---	--	--

	<p>новијих времена (тематски круг о ослобођењу Србије: „Почетак буне против дахија”; „Бој на Мишару”, „Бој на Чокешини”...)</p> <p>2. Љубавне народне лирске песме („Српска дјевојка”, „Љубавни растанак”...); обичајне народне лирске песме (избор)</p> <p>3.Избор из савремене српске поезије (нпр. Васко Попа „Очију твојих да није”, Бранко Миљковић „Критика метафоре”, Војислав Карановић „О читању поезије”, Момчило Мошо Одаловић „Ршуме, јеси ли знао Црњанског”, Ана Ристовић „Гледајући у дрвеће”...)</p> <p>4. Иво Андрић: Деца („Деца”, „Књига” и „Панорама”)</p> <p>5. Бранислав Нушић: Сумњиво лице</p> <p>6. Клод Кампањ: Збогом мојих петнаест година</p> <p>7. Давид Албахари, Мамац</p> <p>ДОПУНСКИ ИЗБОР ЛЕКТИРЕ (бирати 3–6 дела)</p> <p>1. Милош Црњански „Ја, ти и сви савремени парови”</p> <p>2. Оскар Давичо „Србија” / „Детињство” (избор)</p> <p>3. Бранко Ћопић: Мала моја из Босанске Крупе</p> <p>4. Станислав Винавер: Ратни другови („Аритон”)</p> <p>5. Народна приповетка: Усуд</p> <p>6. Вук Стефановић Караџић: Српски рјечник (избор, нпр.</p>		
--	---	--	--

	<p>„Отмица”...); 7. Растко Петровић: Африка (одломци) 8. Радослав Братић: Мајсторова рука (одломак) 9. Милорад Павић: Хазарски речник, одреднице о Тирилу и Методију (одломци) 10. Душан Ковачевић: Ко то тамо пева 11. Гроздана Олујић: Гласам за љубав 12. Џон Селинџер: Ловац у житу 13. Ричард Бах: Галеб Џонатан Ливингстон 14. Кајо Ритер: Дечко који није био из Ливерпула 15. Џон Бојн: Дечак у пругастој пицама 16. Сју Таузенд: Дневник Адријана Мола.</p>		
<p>Језик/граматика</p>	<p>Језик Словена у прапостојбини; сеобе Словена и стварање словенских језика. Мисија Ћирила и Методија. Почетак писмености код Срба. Старословенски језик и писма (глагољица и ћирилица). Развој српског књижевног језика: српкословенски, рускословенски, славеносрпски језик. Вук Караџић – реформа језика, писма и правописа. Књижевни језик код Срба од Вука до данас (основни подаци).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - са енглеским и француским језиком: порекло речи у нашем језику, поређење граматичких особина - са историјом: историјски оквири језичког развоја - са математиком: математички модели у служби сликовитости, рад са табелама 	<ul style="list-style-type: none"> - са граматичким садржајима обрађеним у претходним разредима (врсте речи, реченични чланови, падежи, глаголски облици, гласовне промене, синтагма, комуникативна и предикатска реченица, зависне реченице, акценат...) - са књижевним текстовима (одломци познатих књижевних дела се користе у примењивању граматичких правила)

	<p>Основне језичке групе у Европи и место српског језика у породици словенских језика. Дијалекти српског језика: екавски (призренско-тимочки, косовско-ресавски, шумадијско-војвођански) и ијекавски (зетско-рашки и источнохерцеговачки). Народни језик (језик као скуп дијалеката) и књижевни (нормирани) језик. Службена употреба језика и писма према Уставу. Језици националних мањина (основни подаци). Језик – основне особине говорног и писаног језика. Грађење речи: – основни модели: извођење, слагање, префиксација; – просте речи и творенице (изведенице, сложенице, префиксалне творенице); – састав твореница: корен, творбена основа, префикс, суфикс.</p> <p>Систематизација претходно обрађених садржаја из фонетике, морфологије и синтаксе. Фонетика: подела гласова и гласовне промене. Морфологија: врсте и подврсте речи и њихове категорије. Синтакса: реченични чланови (састав и функција); независне и</p>		
--	---	--	--

	зависне реченице; слагање реченичних чланова.		
Правопис	Писање имена из страних језика са акцентом на њихову промену. Спојено и одвојено писање речи (сложенице, полусложенице, синтагме). Генитивни знак. Црта и цртица; други интерпункцијски и правописни знаци.	<ul style="list-style-type: none"> - са географијом - са енглеским и француским језиком (имена из страних језика) 	<ul style="list-style-type: none"> - са правописним садржајима обрађеним у претходним разредима (употреба великог слова, писање речце НЕ уз глаголе, придеве и именице, интерпункцијски знаци, писање глаголских облика)
Ортоепија	Краткоузлазни и краткосилазни акценат; правила о распореду акцената и неакцентованих дужина (основни појмови).	<ul style="list-style-type: none"> - са музичком културом (интонација) 	<ul style="list-style-type: none"> - са ортографским садржајима обрађеним у претходним разредима (изговор гласова, дужина акцената, место акцената у речи, интонација реченице...)
Језичка култура	Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе. Текстови писани различитим функционалним стиловима: публицистички стил (репортажа, интервју); административни стил (молба, жалба, уплатница, обрасци, радна биографија) бирокуратски језик; научни стил (примери из	<ul style="list-style-type: none"> - са француским и енглеским језиком (употреба термина) 	<ul style="list-style-type: none"> - са садржајима из језичке културе обрађеним у претходним разредима (препричавање, описивање, синоними, антоними, некњижевне речи и туђице) - са књижевним текстовима (одломци познатих књижевних дела се користе за вежбање разликовања функционалних стилова)

	<p>текстова у уџбеницима других наставних предмета; употреба термина).</p> <p>Лексикологија:</p> <ul style="list-style-type: none">– једнозначност и вишезначност речи;– лексичка метафора и лексичка метонимија као механизми остваривања вишезначности;– синонимија, антонимија и хомонимија;– застареле речи; нове речи – неологизми;– речник, лексикон, енциклопедија. <p>Пропагандни текстови (рекламе и слично). Расправа и есеј на задату тему. Приказ (књиге, филма, позоришне представе и сл.).</p> <p>Говорне вежбе: интерпретативно-уметничке (изражајно читање, рецитовање); анализа снимљеног разговора; интервју; расправа (дискусија); презентовање чињеница и коментара.</p>		
--	--	--	--

	<p>Правописне вежбе: диктат, уочавање и објашњавање правописних грешака у тексту; писање имена из страних језика; писање позајмљеница (информатички термини, мејл и сл.); писање сложеница, полусложеница и синтагми; писање црте и цртице; запета у независносложеним реченицама.</p> <p>Језичке вежбе: уочавање и исправљање грешака у неправилно маркираном тексту; попуњавање текста са празнинама; тражење грешака у тексту и исправљање.</p> <p>Лексичко-семантичке вежбе: допуњавање реченица хомонимима (хомоними и акценти); проналажење одговарајућег синонима; антонимски ланац; одређивање значења метафоре и метонимије у тексту; тумачење застарелих речи и неологизама; дефинисање лексема.</p>		
--	--	--	--

	<p>Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту.</p> <p>Текстови у функцији унапређивања језичке културе. Анализирање снимљених казивања и читања(звучна читанка).</p> <p>Говорне вежбе на унапред одређену тему. Учтиве форме обраћања. Лексикологија: аугментативи(са пејоративима), деминутиви (са хипокористицима). Богаћење речника: лексичко-семантичке и стилске вежбе.</p>		
--	--	--	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, начина израде домаћих задатака у складу са планом индивидуализације или ИОП-ом...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима;
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи (размена искустава и материјала за рад)...

Начин провере остварености прописаних образовних стандарда/ циљева учења наставног предмета (критеријуми формативног и сумативног оцењивања):

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА УЧЕНИКА ОШ „ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ“ ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Ученици од 5. до 8. разреда оцењују се формативно и сумативно, оценом од 1-5, током целе школске године. Оцењивање обухвата све три области српског језика и књижевности, а то су: књижевност, језик (граматика, правопис, ортоепија) и језичка култура. Оцењују се:

- писмени задаци
- контролни задаци
- иницијални тестови
- домаћи задаци
- говорне вежбе
- диктати
- рецитовање
- рад на часу

Документација која прати процес оцењивања је: е-дневник, педагошка свеска наставника, тестови, диктати, писмени и домаћи задаци.

Формативно оцењивање подразумева: праћење напредовања, ангажовања и мотивисаности ученика, активност на часовима (укључујући све три области српског језика), дисциплину, редовно доношење прибора, израду домаћих задатака, поштовање наставника и ученика у одељењу. Води се у педагошкој свесци наставника, а из овог оцењивања проистиче оцена за рад на часу на крају сваког класификационог периода или на крају полугодишта и године. Критеријум је следећи:

- Недовољан успех - ученик не прати наставу, не извршава потребне задатке, не пише, нема прибор, не ради домаће задатке и уопште није активан на часу;
- Довољан успех – ученик повремено прати наставу и поштује правила понашања, повремено доноси прибор и домаћи и ретко када је активан на часу;
- Дobar успех – ученик прати наставу, труди се да поштује правила понашања на часу, доноси прибор и домаћи и активан је на часу, али не у континуитету;
- Врло добар успех – ученик поштује правила понашања на часу, труди се да редовно извршава своје обавезе, доноси прибор и домаћи, активан је и мотивисан за рад;
- Одличан успех – ученик увек поштује правила понашања на часу, редовно извршава своје школске обавезе, доноси школски прибор и домаће задатке, изузетно је активан и мотивисан, у континуитету показује заинтересованост и жељу за напредовањем и стицањем знања.

У сумативно оцењивање спадају: иницијални тестови, писмени задаци, контролни задаци из граматике и књижевности, полугодишњи и годишњи тестови, диктати, говорне вежбе, домаћи задаци (састави/есеји) и рецитовање. Оцена са иницијалних тестова не улази у просек и служи наставнику за планирање рада и даље праћење напредовања ученика.

Грамматика – критеријум за оцењивање градива ове области усаглашен је са образовним стандардима сва три нивоа постигнућа, основног, средњег и напредног нивоа:

- Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из фонетике, морфологије, синтаксе и лексике; показује веома висок степен ангажовања; зна и примењује граматичка правила у сложенијим примерима;
- Врло добар (4) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из фонетике, морфологије, синтаксе и лексике и примењује граматичка правила у сложенијим примерима уз малу помоћ наставника; показује висок степен ангажовања;
- Дobar (3) – ученик самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа из фонетике, морфологије, синтаксе и лексике; ангажован је повремено; препознаје и примењује граматичка правила у основним примерима;

- Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа из фонетике, морфологије, синтаксе и лексике уз помоћ наставника; ангажован је веома ретко; препознаје граматичка правила у најједноставнијим примерима;
- Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из фонетике, морфологије, синтаксе и лексике ни уз помоћ наставника; не препознаје граматичка правила у најједноставнијим примерима.

Књижевност - критеријум за оцењивање градива из књижевности усаглашен је са образовним стандардима сва три нивоа постигнућа, основног, средњег и напредног нивоа:

- Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из ове области (наводи дела и писце, разликује књижевне родове и врсте, одређује врсту стиха и строфе, проналази стилске фигуре и различите облике приповедања; самостално анализира књижевно дело, аргументовано образлаже свој став о делу и повезује га са другим текстовима по тематици, структури и мотивима);
- Врло добар (4) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из књижевности, уз малу помоћ наставника (самостално анализира књижевна дела уз познавање основних одлика и функционалних појмова);
- Добар (3) – ученик самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа из књижевности (познаје основне одлике књижевности и разликује типове уметничког стваралаштва (усмена и ауторска књижевност); познаје основне функционалне појмове ;
- Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа ове области, уз помоћ наставника (повезује наслове књижевних дела и имена аутора, разликује књижевне родове и препознаје основне одлике књижевних текстова);
- Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из књижевности ни уз помоћ наставника.

Што се тиче контролних задатака и тестова из граматике и књижевности, скала за оцењивање је следећа:

Прецент тачних одговора	Оцена
од 86%-до 100%	одличан (5)
од 66%-до 85%	врло добар (4)
од 46%-65%	добар (3)
од 26%-45%	довољан (2)
испод 25%	недовољан (1)

Диктат се оцењује бројчано једном до два пута у току једног полугодишта, а оцењује се на следећи начин:

- Одличан (5) – ученик зна сва слова ћирилице, зна и доследно примењује правописну норму у свим случајевима;
- Врло добар (4) – ученик зна сва слова ћирилице, зна правописну норму и примењује је у свим случајевима, уз поједине правописне грешке;
- Добар (3) – ученик зна сва слова ћирилице, познаје правописну норму и примењује је у већини основних правописних правила;
- Довољан (2) – ученик пише већину слова ћирилице, делимично примењује правописну норму у најосновнијим и једноставнијим примерима;
- Недовољан (1) – ученик не пише тачно сва слова ћирилице, не зна да примени правописну норму у најосновнијим примерима.

Правописне грешке	0 -3	4-6	7-9	10	Преко 10
Оцена	Одличан (5)	Врло добар (4)	Добар (3)	Довољан (2)	Недовољан (1)

Критеријум за оцењивање **писмених и домаћих задатака** (састава/есеја) обухвата неколико делова: композицију, садржај, стил, граматику, правопис и естетски изглед.

- Одличан (5) – ученик је тачно одговорио на тему, испоштовао је захтеве композиције кроз увод, разраду и закључак, види се поступност у излагању, реченице су јасне и правилне без граматичких и правописних грешака, стил писања богат је описима, емоцијама и појединим стилским изражајним средствима, рукопис ученика је леп, а рад уредан.
- Врло добар (4) – ученик је тачно одговорио на тему, испоштовао захтеве композиције, реченице су јасне, са мањим граматичким и правописним грешкама, стилу недостаје више описа и емоција.
- Добар (3) – ученик је тачно одговорио на тему, поједини делови композиције нису у потпуности испоштовани (нису повезани, недостаје увод или закључак), поједине реченице нису јасне, са честим правописним и граматичким грешкама, недостаје доста описа и емоција, рад је понегде нечитак и неуредан;
- Довољан (2) – ученик је делимично одговорио на тему, увод, разрада и закључак нису уједначени, реченице су нејасне и неповезане, стил је сиромашан са великим граматичким и правописним грешкама, рад је веома нечитак и неуредан;
- Недовољан (1) – ученик није ништа написао или ученик није одговорио на тему, нису испоштовани захтеви композиције, рад се не може прочитати, реченице су потпуно неповезане и нејасне, са превише граматичких, правописних и стилских грешака.

Оцењивање говорних вежби:

- Одличан (5) – ученик се правилно изражава, тачно казује текст поштујући правила композиције, износи своје ставове, описе и емоције у складу са задатом темом, лепо формулише своје мишљење, има изграђену културу комуникације;
- Врло добар (4) – ученик успешно одговара на постављене захтеве, уз мања одступања;
- Добар (3) – ученик делимично одговара на постављене захтеве;
- Довољан (2) – ученик одговара на постављене захтеве само уз помоћ наставника и на врло једноставним примерима;
- Недовољан (1) – ученик није научио текст и није се припремио за усмено изражавање.

Рецитовање ученика:

- Одличан (5) – ученик изражајно, тачно и јасно рецитије текст уз одговарајућу дикцију, правилно изговара све гласове;
- Врло добар (4) – ученик изражајно, тачно и јасно рецитије текст уз делимично одговарајућу дикцију, правилно изговара све гласове;
- Добар (3) – ученик тачно рецитије текст, али без одговарајуће дикције и изражајности;
- Довољан (2) – ученик рецитије текст без дикције и изражајности, правећи често грешке;
- Недовољан (1) – ученик није научио задати текст.

Наставник може наградити ученика одличним оценом (5) и за израду разних паноа, презентација, учешћа на такмичењима, конкурсима, појединим секцијама, активностима у школи и сл.

Петнаестоминутни тестови оцењују се сумативно, али се у дневник уписују три петнаестоминутна теста са додатним усменим одговарањем. Ученици који раде по прилагођеном или измењеном програму у оквиру ИОП-а, имају другачији критеријум оцењивања. Он није исти за све ученике и зависи од потреба и постигнућа ученика који раде по овом програму, а прилагођава се индивидуализованом раду сваког ученика појединачно. На крају првог и другог полугодишта закључна оцена из српског језика је бројчана. Она се утврђује на основу свих описних и бројчаних оцена у току једне школске године. Оцена се закључује у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању.

ДОПУНСКА НАСТАВА

Допунска настава се организује за све ученике:

- који не усвоје потребан минимум захтева за одређени наставни предмет,
- који не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја,
- који наилазе на различите тешкоће у учењу,
- за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова
- за оне који желе да утврде и прошире своје знање, са циљем разумевања, препознавања и отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Циљ:

- надокнађивање пропуштеног градива;
- усвајање наставног садржаја који ученици нису усвојили током редовне наставе;
- усвајање наставних садржаја предвиђених наставним планом и програмом на основном нивоу;
- пружање индивидуалне помоћи ученицима у учењу и бољем разумевању наставних садржаја;
- пружање помоћи ученицима који због болести, слабог предзнања или било ког другог разлога нису усвојили одређено наставно градиво.
-

Задаци: Уочавање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење наставе, праћење ученика; боље разумевање појмова; усвајање основних знања; препознавање и разумевање наставникових инструкција; повезивање градива и примена наученог.

Вредновање - начин коришћења резултата вредновања: Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације о раду и напредовању ученика.

Наставне теме (План је дат оквирно. Теме се обрађују у складу са потребама и постигнућима ученика)

Књижевност

Стилске фигуре на примеру конкретног текста

Врсте стиха и строфе

Форме приповедања у књижевном делу

Књижевнотеоријски појмови

Књижевни родови и врсте

Повезивање писца и дела из обавезног програма основног образовања (ужи избор најбитнијих дела)

Граматика и језик

Историја језика (основне етапе у развоју књижевног језика и значај рада Вука Стефановића Караџића)

Дијалекти српског језика

Обнављање променљивих врста речи

Обнављање непроменљивих врста речи

Падежи и њихова значења

Обнављање поделе гласова по звучности

Обнављање поделе гласова по месту творбе

Гласовне промене

Начини творбе речи

Обнављање делова твореница и разликовање простих речи од твореница

Обнављање глаголских облика

Реченични чланови

Врсте зависних реченица

Правопис и ортоепија

Место акцента у речи и врсте акцената

Спојено и одвојено писање речи

Обнављање правила у вези са писањем великог слова и глаголских облика

Правописни диктат

Исправљање грешака у неправилно маркираном тексту

Језичка култура

Вештина читања и разумевање прочитаног

Стилови јавне комуникације

Писање сажетка (резимеа)

Попуњавање уплатнице, писање молбе, жалбе

Писање вести на основу понуђеног захтева

Синоними и антоними

Говорна вежба: Изражајно читање

Писање побољшане верзије писменог задатка

ДОДАТНА НАСТАВА

Додатном наставом треба да буду обухваћени ученици који:

- постижу изузетне резултате у одговарајућим наставним предметима;
- испољавају посебне склоности и интересовања;
- који су на такмичењима и конкурсима постигли запажене резултате;
- који су на тестовима способности идентификовани као даровити;
- који су у процесу стицања знања, умења и вештина испољили креативност.

Циљ: Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке.

Задаци:

- идентификовање даровитих ученика на основу успеха у школи, интересовања, способности и креативности и на основу резултата на тестовима способности,
- организација додатног рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика),
- извођење додатне наставе,
- продубљивање постојећих и стицање нових знања у зависности од индивидуалних потреба, интересовања и способности,
- подстицање развоја и испољавање креативних потенцијала личности и усмеравање,
- подстицање развоја самосталности у стицању знања и особљавање за самостално коришћење извора информација,
- груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада
- праћење ученика.

Вредновање - начин коришћења резултата вредновања: Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације о раду и напредовању ученика.

Наставне теме

Књижевност

Компаративна анализа одабраног драмског теста и позоришне представе

Метричка анализа лирске песме

Избор из путописне књижевности домаћих аутора

Час са библиотекаром

Анализа савременог књижевног дела

Карактеризација ликова увидом у форме приповедања

Припрема за такмичење из књижевности

Презентовање истраживачког рада о писцу/делу

Граматика и језик

Синтаксичка анализа одломака из одабране приповетке

Мапа ума: развој српског књижевног језика

Припрема за такмичење из српског језика и језичке културе

Састав твореница: корен, творбена основа, префикс, суфикс, на примерима напредног нивоа

Одступање од гласовних промена на примерима напредног нивоа

Синтагма и њена служба у реченици

Правопис и ортоепија

Акцентованье одабраног текста уз слушање звучног записа

Коректура и лектура одабраног текста

Правопис: језичке недоумице

Језичка култура

Вежбе у говорништву

Усмено расправљање на теме из свакодневног живота

Анализа реклама

Особености језика књижевноуметничког текста

Припрема за истраживачки рад: проучавање локалног говора

Активно коришћење вербалних и невербалних знакова комуникације

Истраживачки рад на речницима

Читање и разумевање легенди и табела

Продукција електронских текстова за потребе школе

Критичка процена телевизијске емисије

Проучавање говорног језика ученика у школи

Проучавање језика писаца

Превођење примера бирократског језика

Проучавање стручних чланака о језику

Метафора и лексичка метонимија као механизми остваривања вишезначности

Формирање анкете на одабрану тему

Анализа резултата анкете

ПРИПРЕМНА НАСТАВА ЗА ЗАВРШНИ ИСПИТ

Број часова: Планом је предвиђено десет часова, али у циљу што боље припремљености ученика за полагање завршног испита, припремна настава почиње већ почетком другог полугодишта, по потреби и раније, у складу са индивидуалним потребама ученика или одељења у целини.

Циљеви и задаци припремне наставе: Припремање ученика за завршни испит, понављање градива из свих области од 5. до 8. разреда, интензивнији рад на областима које слабије знају или су их пропустили, вежбање задатака из тестова како би се ученици што боље припремили за завршни испит.

План рада по областима

Садржаји програма	Начини и поступци реализације	Циљеви и задаци садржаја програма
Променљиве врсте речи	Дијалошка, монолошка, текстуална метода уз комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Збирка задатака за завршни испит, Знам за матуру, електронски уџбеник, штампани материјал. Наставна помагала (свеске ученика, табла), аудио-визуелна (пројектор, рачунар), припремљени примери наставника.	Припремање ученика за завршни испит, обнављање градива о променљивим врстама речи, њиховим подврстама, вежбање задатака из тестова како би што боље урадили завршни испит.
Непроменљиве врсте речи	Дијалошка, монолошка, текстуална метода уз комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Збирка задатака за завршни испит, Знам за матуру, електронски уџбеник, штампани материјал.	Припремање ученика за завршни испит обнављањем градива о непроменљивим врстама речи, вежбањем на конкретним примерима.

Падежи и њихова значења	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, паноа.	Обнављање градива о падежима и њиховим значењима, вежбање задатака из тестова како би ученици што боље урадили завршни испит.
Подела гласова по звучности и месту творбе	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, паноа.	Припремање ученика за завршни испит обнављањем градива о подели гласова по звучности и месту творбе, подсећањем на сонанте, шумне сугласнике.
Гласовне промене	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, паноа, електронског уџбеника, штампаних материјала. Иновативна метода: мапа ума.	Припремање ученика за завршни испит обнављањем гласовних промена и вежбањем на конкретним примерима.
Творба речи	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, паноа.	Припремање ученика за завршни испит обнављањем начина творбе речи, саставних делова твореница и вежбањем на конкретним примерима.
Глаголски облици	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, паноа. Иновативна метода: мапа ума.	Припремање ученика за завршни испит обнављањем глаголских облика и вежбањем на конкретним примерима.
Синтагма	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Збирка задатака за завршни испит, Знам за матуру, електронски уџбеник, штампани материјал.	Припремање ученика за завршни испит, обнављање синтагми (врсте синтагми, главна реч синтагме, служба у реченици). Вежбањем на конкретним примерима ученици ће се адекватно припремити за завршни испит.
Зависне реченице	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, паноа. Иновативна метода: мапа ума.	Припремање ученика за завршни испит обнављањем врста зависних реченица и вежбањем на конкретним примерима.
Реченични чланови	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Збирка задатака за завршни испит, Знам за матуру, електронски уџбеник, штампани материјал.	Припремање ученика за завршни испит, обнављање главних и зависних реченичних чланова. Вежбањем на конкретним примерима ученици ће се адекватно припремити за завршни испит.
Историја језика	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, паноа.	Припремање ученика за завршни испит обнављањем градива о историји језика.
Форме приповедања у књижевном делу	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Збирка задатака за завршни испит, Знам за матуру, електронски уџбеник,	Припремање ученика за завршни испит обнављањем форми приповедања кроз вежбе на конкретним текстовима.

	шtamпани материјал.	
Књижевнотеоријски појмови	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Збирка задатака за завршни испит, Знам за матуру, електронски уџбеник, штампани материјал. Наставна помагала (свеске ученика, табла), аудио-визуелна (пројектор, рачунар), припремљени примери наставника.	Припремање ученика за завршни испит обнављањем књижевнотеоријских појмова и вежбањем на конкретним текстовима.
Стилске фигуре	Уочавањем стилских средстава ученици вреднују литерарни поступак. Дијалошка, монолошка, текстуална, демонстративна метода уз комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Збирка задатака за завршни испит, електронски уџбеник, штампани материјал. Наставна помагала (свеске ученика, табла), аудио-визуелна (пројектор, рачунар), припремљени примери наставника.	Припремање ученика за завршни испит обнављањем стилских фигура и вежбањем на конкретним текстовима.
Књижевни родови и врсте	На примеру различитих врста текстова ученици обнављају знања о књижевним родовима и врстама, строфи, стиху и рими. Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, паноа. Иновативна метода: мапа ума.	Припремање ученика за завршни испит, обнављање књижевних родова и врсти, врсте строфе, стиха и риме вежбањем на конкретним текстовима.
Повезивање писца и дела из обавезног програма основног образовања	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, паноа.	Припремање ученика за завршни испит обнављањем књижевних дела и њихових аутора обрађених од петог до осмог разреда.
Основна правописна правила	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Збирка задатака за пријемни испит, електронски уџбеник, штампани материјал. Наставна помагала (свеске ученика, табла), аудио-визуелна (пројектор, рачунар), припремљени примери наставника.	Припремање ученика за завршни испит обнављањем основних правописних правила и вежбањем на конкретним примерима.
Акценти	Уџбеник, речник, Збирка задатака за завршни испит, Знам за матуру, звучна читанка, наставна помагала (свеске ученика, табла), аудио-визуелна (пројектор, рачунар), припремљени примери наставника.	Припремање ученика за завршни испит обнављањем акцента (врсте и место у речи) и вежбањем на конкретним примерима.
Вештина читања и разумевање прочитаног	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Збирка задатака за завршни испит, електронски уџбеник, штампани материјал.	Припремање ученика за завршни испит вежбањем читања и разумевања конкретних текстова.

Стилови јавне комуникације	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Збирка задатака за завршни испит, електронски уџбеник, штампани материјал. Наставна помагала (свеске ученика, табла), аудио-визуелна (пројектор, рачунар), припремљени примери наставника.	Припремање ученика за завршни испит вежбањем разликовања стилова јавне комуникације и њихових обележја.
Писање резимеа, вести, извештаја	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Збирка задатака за завршни испит, електронски уџбеник, штампани материјал.	Припремање ученика за завршни испит писањем резимеа одговарајућих текстова, вести и извештаја.
Попуњавање уплатнице, писање молбе, жалбе	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Збирка задатака за завршни испит, електронски уџбеник, штампани материјал.	Припремање ученика за завршни испит писањем молбе, жалбе према конкретним захтевима и попуњавањем уплатнице.
Вежбања из Збирке задатака за завршни испит	Дијалoшка, монолошка, текстуална метода	Припремање ученика за завршни испит како би га што успешније урадили.
Вежбања из Збирке задатака за завршни испит	Дијалoшка, монолошка, текстуална метода	Припремање ученика за завршни испит како би га што успешније урадили.
Вежбања из Збирке задатака за завршни испит	Дијалoшка, монолошка, текстуална метода	Припремање ученика за завршни испит како би га што успешније урадили.
Вежбања из Збирке задатака за завршни испит	Дијалoшка, монолошка, текстуална метода	Припремање ученика за завршни испит како би га што успешније урадили.